

přičiniti, leč že prokázané, neslušné a neuctivé chování dcery vůči otci svědčí jen tomu, že neuvědomění otce o zamýšleném sňatku se stalo z úmyslně. Ta okolnost, že snad otec vzhledem k tomu, že v menším městě i s dcerou bydlí a sňatek s kazatelny byl ohlášen, o sňatku věděl — nenahraňuje ono »vědění«, jež § 1222 obč. zák. na myslí má. Je-li na jedné straně, otcově, povinnost dáti dceři věno, musí býti i na druhé straně zase dceřina povinnost oznámiti otci, od něhož věno požaduje, sňatek. Proto právem obě nižší stolice měly takové zúmyslné opomíjení otce a nevážnost k němu, i způsobem urážlivým na jevo dávanou, za důvod vylučující povinnost otce k dotaci dcery.

Čís. 1496.

Právoplatným příklepem nevzniká ani dlužníku ani reálním věřitelům proti vydražiteli nárok na zaplacení. Vydražitel nemůže kompenzovat svou pohledávku za dlužníkem s jeho nárokem na hyperochu.

(Rozh. ze dne 14. února 1922, Rv II 341/21.)

Žalobce vydražil nemovitost Čeňka Š-a, pro něhož zbyla hyperocha 4620 Kč 49 h, na kterou pak povolena byla před rozvrhem nejvyššího podání právnímu zástupci Š-ovu pro pohledávku 4200 K exekuce zabavením a příkázáním k vybrání. Žalobce zaslal právnímu zástupci Š-ovu hyperochu, sraziv si svou pohledávku za Š-em ve výši 1634 K 78 h. Právní zástupce Š-ův peníze přijal, ale oznámil žalobci, že si nemůže žalobce srážeti z hyperochy pohledávky, jež mu přísluší proti dlužníku a žádal o zaslání zbytku. Žalobce domáhal se po té na právním zástupci Š-ovu žalobou určení, že hyperocha co do částky 1634 K 78 h kompensací uhasla. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud uvedl v důvodech: Otázka, jediné tu rozhodující, zní: a) »Je vydražitel nemovitosti oprávněn, sčítovati své pohledávky, jež mu přísluší proti dlužníku dražebního řízení (t. j. poslednímu vlastníku vydražené nemovitosti) na účet oné části rozdělované podstaty, jež po uspokojení všech reálních věřitelů má tomu dlužníkovi připadnouti?« b) Zodpověděna-li první otázka kladně: od které doby? Dle náhledu odvolacího soudu je takové sčítování možno, avšak teprv ode dne, kdy dlužníkovi byla určitá část rozdělované podstaty přidělena rozvrhovým usnesením (a sice ode dne vydání tohoto usnesení pouhým přidělením rozdělované podstaty). Právní moci tohoto rozvrhového usnesení není třeba. To vysvítá z těchto úvah: Dosavadní vlastník vydražené nemovitosti (dlužník dražebního řízení) nenabývá již právoplatným příklepem vydražené nemovitosti proti vydražiteli nároku na zaplacení; mezi reálními věřiteli (k nimž náleží i dlužník dražebního řízení) a vydražitelem není osobního závazku; to nastává teprv později, až těmto věřitelům soudně bude přidělen proti vydražiteli nějaký nárok (usnesením rozvrhovým). Dlužník nemůže proto před touto dobou žádati pro sebe od vydražitele »zaplacení« nejvyššího podání; dlužník musí v tomto období dražebního řízení se uspokojiti (s návrhem na opětnou dražbu), aby vydražitel zapravil nejvyšší podání dle dražebních podmínek a aby s tímto nejvyšším podáním bylo postupováno dle zákona. K vlastní dispozici nabývá dlužník dražebního řízení oné části nejvyššího podání

(jež mu přísluší po zapravení všech zákonných nároků třetích osob) teprve »přidělením«, tedy usnesením rozvrhovým. Teprv od toho okamžiku má dlužník protipohledávku proti vydražiteli; teprv nyní je mu súčtování právnicky možno (srovnej o těchto otázkách: Jäckel-Gütthe: dražební řízení 3. vydání str. 430). Teprve nyní jsou zákonné náležitosti súčtování (vzájemnost, splatnost, stejnorodost, žalovatelnost) dány. Proti tomuto právnímu názoru nelze namítnouti, že již po právoplatném příklepu vydražené nemovitosti (tedy před vydáním usnesení rozvrhového) lze zabavití onu část rozdělované podstaty, jež dlužníkovi po zapravení všech reálních nároků má připadnouti. Neboť předmětem práva zástavního jsou všechny »věci, jež jsou v obchodu« (§ 448 obč. zák.), kdežto kompensace předpokládá vzájemně dospělé pohledávky stran (§ 1440 obč. zák.). Předměty práva zástavního a kompensace se nekryjí. V tomto případě není sporno mezi stranami, že v době vydání rozvrhového usnesení (17. října 1920) sporná pohledávka Čeňka Š-a byla již zabavena žalovaným (pro jeho pohledávky 2400 K a 1800 K usnesením ze dne 13. června 1920) (§ 294 odstavec třetí ex. ř.). Žalobce nemohl proto ještě dne 17. října 1920 kompensaci provést bez ohledu na dříve již nastalé zabavení téže pohledávky žalovaným.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobce žádá, aby bylo určeno, že hyperocha 4620 K 49 h Čeňku Š-ovi proti němu v exekuční věci okresního soudu v S. přísluševší kompensací s pohledávkou žalobcovou co do částky 1634 K 78 h uhasla. Žalobce vychází při tom z nesprávného předpokladu, že nárok na vyplacení hyperochy přísluší Čeňku Š-ovi proti žalobci jako vydražiteli. Správně uvedl již soud odvolací, že právoplatným příklepem nevzniká dlužníkovi a reálním věřitelům proti vydražiteli žádný nárok na zaplacení. Reální věřitelé a dlužník, zbude-li pro něho nějaká hyperocha, mohou žádati pouze od soudu přikázání a zaplacení svých pohledávek z nejvyššího podání. Věcí vydražitele jest, aby nejvyšší podání ve smyslu § 152 ex. ř. a dražebních podmínek složil k soudu. Mezi ním a osobami na nejvyšší podání odkázanými nevzniká žádný osobní nárok a závazek ani vydáním rozpočetního usnesení, neboť pohledávky z nejvyššího podání přikázané nemohou býti na základě rozpočetního usnesení proti vydražiteli ani žalovány ani exekučně vymáhány. Nesplní-li vydražitel dražební podmínky, mají věřitelé a dlužník jedině právo navrhnouti ve smyslu § 154 ex. ř. opětnou dražbu. Na těchto ustanoveních exekučního řádu nemohla ničeho změnit ani praxe, která dovoluje, aby vydražitel platil hotovosti z nejvyššího podání přikázané přímo oprávněným osobám. To děje se jen pro zjednodušení věci, avšak právní postavení vydražitele, exekučním řádem vytčené, tím měněno býti nemůže a nelze z tohoto postupu, praxí zavedeného, zejména usuzovati na osobní závazek vydražitelův vůči osobám na nejvyšší podání odkázaným. Vydražiteli zůstává vždy volno, nejvyšší podání složit k soudu. Z toho tedy plyne, že Čeňku Š-ovi proti žalobci nárok na vyplacení hyperochy nepřísluší, že tu schází vzájemnost dvou pohledávek ve smyslu § 1438 obč. zák., které by se kompensací rušily a že tedy nárok Čeňka Š-a na hyperochu 4620 K 49 h kompensací s pohle-

dávkou žalobceovou 1634 K 78 h neuhasl. Okolnost, že pohledávka Čeňka Š-a na výplatu hyperochy byla pro pohledávku žalovaného zabavena a tomuto k vybrání od vydražitele přikázána, jest bez významu, poněvadž soud zabavení povolující správnost údajů návrhu exekučního zkoumá jen po stránce formální a nezabývá se materiálním právním poměrem stran.

Čís. 1497.

Lze kompenzovati i pohledávku, jež v čase, kdy se kompenzuje, již preklusí zanikla, jen když trvala po právu v době, kdy pohledávky se střetly.

(Rozh. ze dne 14. února 1922, Rv II 413/21.)

Žalobce o zaplacení kupní ceny za zboží, dodané v r. 1920 bylo o b ě m a n i ž š í m i s o u d y vyhověno. Žalovaný uplatňoval pohledávku navzájem, tvrdě, že žalobce vrátil mu v roce 1920 zapůjčené povozy ve stavu poškozeném. O d v o l a c í s o u d neuznal namítanou pohledávku mimo jiné proto, že ji žalovaný neuplatňoval ve 30 denní lhůtě § 982 obč. zák.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání a uvedl mimo jiné

v d ů v o d e c h:

Nelze sice sdíleti názor odvolacího soudu, že žalovaný nemůže navzájem namítati pohledávku za přílišné opotřebování vozů, jež prý žalobci půjčil, poněvadž jeho nárok náhradní podle § 982 obč. zák. jest prekludován. Podle § 1438 obč. zák. ruší se kompenzace schopné pohledávky, jakmile se střetnou, a pokud se vyrovnají samy sebou t. j. mocí zákona. Aby tento účinek nastal, jest ovšem zapotřebí dlužníkova projevu vůle k němu se nesoucího. Střetnutím se kompenzabilních pohledávek tyto tudíž zanikají po samém zákonu, ale jen pod podmínkou, že k tomu oprávněný kompenzaci uplatní, takže kompenzace, je-li uplatňována, účinkuje ex tunc t. j. od té doby, kdy pohledávky, jako kompenzace schopné se střetly. Muže tedy pohledávka, zaniklá preklusí, poněvadž nebyla v čas uplatňována, býti kompensována s pohledávkou, která vznikla dříve, než vzájemná pohledávka preklusí zanikla, jsou-li tu ostatní předpoklady kompenzace. V tomto případě však neuznaly nižší soudy vůbec za prokázáno, že přísluší žalovanému nějaká pohledávka proti žalobci ze zmíněného právního důvodu. Okresní soud poukazuje k tomu, že není dokázáno, kolik by činily náklady opravy, a odvolací soud zjišťuje, že v té příčině ani doplnění důkazu v druhé stolici nemělo výsledku pro žalovaného příznivého. Vzájemná pohledávka žalovaného není tedy kompenzace schopná, poněvadž není likvidní a její pravost nemůže býti ve sporu zjištěna, ježto žalovaný nenabídl potřebných k tomu důkazů.

Čís. 1498.

Zrušil-li v rozepři o hodnotu do 1000 Kč odvolací soud bez výhrady pravomoci rozsudek první stolice, zamítнувši určovací žalobu pro nedostatek předpokladů § 228 c. ř. s., jest proti napotomnímu rozsudku odvolacího soudu, potvrdivšímu věcné rozhodnutí první stolice o určovací ža-